

לב:

כל שעה פרק שני פסחים

עין משפט
גד מצוה

מסורת הש"ס

אמר רבי יוחנן בן גוריון: אע"פ דלחייב בתשלומין
סבירא לכו דלון לו דמיס. וזהא פליגי רבי עקיבא ור' יוחנן בן
גוריון: א"כ. דסבירא ליה מותר ניהדר ליה ר' יוחנן לרבי עקיבא
אף ליה יס לו היתר הסקה: **ביום פרוטה**. בשאר ימות השנה
קאי: **פרט למזיק**. תרומה של כהן
אפי' בשוגג שאינו משלם חומש אלא
קרן בשאר מניין חולין: **הסוף מיבעי**
לוי דבר הראוי לסיום קדש. וכוליה
קרא משום סיפא אלטרין: **דאס**
כס שוה פרוטה. וליכא כוית כגון
שנת בלוגה: כיון דליס כס כוית
כר. דלכילה כמינא כה: **אמר**
רבנן קמי' דרב פפא. דקדקו מלכין
ואמרו לפינוי דהא מתני' דקפדל
אסית דלא כאלא שאל דהא שמיני
לי דקפיד אפרוט' ולא אכית: **חריס**
בני. שיהא בו כוית דהא אכילה כמינא
כיה ושיהא בדמיו פרוטה דהא כתיב
ונתן: **חייב בתשלומין**. אמרונם שוגג
קאי וקרן וחומש קאמר: **לענין מעילה**.
ננהא מהקדש נחזה דהתם לא כתיב
אכילה אלא לתרומה אפי' יס בו שיה
פרוטה און חייב חומש עד שיהא בו
כית. מכלל לאכיל' שאל אע"פ דליכא
כית דאס חתא דתרת' בני וביס בו
כית קאי אלא שאל וקאמר דאע"פ
דלית ביה כית ענין פרוט' הכי הוי
לכו למימר כיון דיש בו כית חייב:
וחטא בשגג' נמעיל' דהקדש כתיב:
וסלא דין סוף. דמוד פטור מקרבן
ולמה לי קרא: **שחייב כהן**. הכחוש כרת
כגון חלב ודס: **פטור כהן אס חטאי**.
מקרבן דגני מנחא שגגה כתיב: **לא**
חייב כהן חטא. ידיר שמיס אלא
מעילה חייב על זדונה מיתה כדלקמן
ודילמא מיתה חמירא מכתה: **ואמר**
ליה רב נחמן גרסין. הלי מנחא אלימא
ליה כרת ממיתה מעיקרא דקמי'
מעילה שלא חייב כה כרת אלא מיתה
כר' אלימא כרת חמירא ולבסוף אלימא
לי' מיתה דקמי' תאמר נמעילה כר':
ול' רב חייא לעולם כרת אלימא
ליה ויך סיפא דמתני' הכי קאמר לא
אס אמרת בשאר מצות שיהא לא חייב
כהן אפילו מיתה בפחות מכית תאמר
נמעילה שחייב כה מיתה מיתה
בפחות מכית. כדלחיה גרסין ואמר
ליה ומתקוף ליה רב פפא כר' עד
הדר ביה: **ומאי נחטא**. איכא דא
רבה ורב ששת שדו ביה נרגא כהאי
מירוא' דמירית ומקשו הכי היכי
אמר' דמנא אפחות מכית מחייב
מיתה: **מאן שמעט ליה דאמר מעילה**
ודונה מיסא רבי. ועל כרתה מתרומה
גמר לה דמפרשין וכיון דמתרומה
גמר לא משמח כה מיתה אלא בכית
כתרומה דתרומה גבי מיתה כתיב
כה אכילה דמיתה דתרומה נפקא לן
מדסמין וכל זר לא יאכל קדש' גבי
ומתו בו כי יחללוהו באלוהי הן
הנשרפין כסתרין (דף פ"ב):
הויד

תורה אור השלם
1. ואיש כי יאכל קדש
בשגגה חקף חמשתיו
עליו ונתן לכתו את
הקדש: ויקרא כב יד
2. נפש כי תמעיל מעל
וחטאה בשגגה מקדשי יי
והביא את אשמו ליי
איל תמים מן האזן
בשקל הקדש ותרשם שם
ויקרא כז

מוסף רש"י
פרט למזיק. את
התרומה (יומא פ) שאל
שקן אולקן לו משקין של
תרומה ולא נזהר מהן.
שאל חייב (נדרים י"ב).

ואין נתינה פחות משהו פרוטה. ורבנן נמי לא פליגי אלא משום
דכתיב אכילה וז"ל והא קיימא לן (מלך דף ק"ג): דחטה
אחת פוטרת את הכרי אע"פ דכתיב כה נתינה דכתיב תמן לו
ובהובב ד"מ (מ). אמר קוין בכלי אע"פ שאין בו שוה פרוטה
אע"פ דכתיב ונתן לרעהו וגבי גט
נמי אמרין (גיטין דף כ). כתבו על
אסוריה הגלה כשר אע"פ דכתיב
ונתן נדה ויש לומר דהכל ודאי
ענינן שוה פרוטה דנתינה קיימא
לתשלומין והוי כמו השבת גזילה שאין
בפחות משהו פרוטה ולהכי משום
דכתיב ונתן משמע שפיר נתינה
חשונה אכל שאר מילי אע"פ דכתיב
כהן נתינה לא ענינן שוה פרוטה
מיהו קשה לר"י דרבי יהודה דרש
בכריתות (דף י"א): ואשר נתן ממנו על
זר בכית וילף נתינה נתינה מתרומה
ואדילף מתרומה בכית לילף מכל
נתינה לתומרה דהו כלל שוה כגון
מתן דמים ומתן זהונות שאין כהן
שעור והו נמי דומי' דסיני דהו כלל
שוה ולמ"ד התם נתינה כלל שוה
א"ש: **ההוא מיבעיא** י"ה דרבי
הראוי להיות קדש. ואע"פ דמאס
הקודש דרשין דבר הראוי להיות
קודש אלטרין נמי ונתן דאי כתב
את הקודש לחודיה ה"ל דלא אלא
שעור והו נמי דומי' דסיני דהו כלל
למעוטי אלא מעוטי אכל כל פירות
ישלם להכי כתב ונתן דמשמע
שפירות של נתינה ענינן ראו
ליות קודש: **מעילה** ש"א חייב
בה ברת אינו דין שפטר בה את המויד.
מיתה יומא היא הנותנת דשאר מצות
כסר חמורות שהן כרת און לדונה
פחות אכל מעילה שיהא קלה שאין
כה כרת יס לדונה כפרה וכה"ג
איכא ברש מכות (דף פ"ג): דקאמר
ק"ו ומה הוא שעושה מעשה נמוי
אני גולה עדס שלא עשו מעשה אינו
דין שלא יגלו היא הנותנת הוא שעשה
מעשה נמוי לא יגלה כי היכי דלא
מיהו ליה כפרה כן שלא עשו מעשה
יגלו דמיהו להו כפרה ועוד ארבעה
המבדילין על הדון כשגגה ויחוס
דלון כהן כרת ומיידין על זדונם
הכל על שפחה חרופה וזיר טמא
ושונעת העדות והפקדון (פ' תוספתא)
דכיתות (פ"א) ואומר ר"י דשפיר
פרץ גללו הכי לא אס אמרת וכו'
ומיהו קשה לר"י אמאי אלטרין
בכריתות (דף ט). בשפחה חרופה
אשר חטא לרבות זדון וגבי נזיר נמי
דרש מתפסח לרבות זדון דלי משום
דלא נילף ממעילה דלמעשת מזדון
דלרבה משונעת העדות והפקדון
אית לן למילף לתומרה מקשין:
ומינה

ולבסוף אלימא ליה מיתה ואמר ליה הכי קאמר לא אם אמרת בשאר
מצות שכן לא חייב בהן מיתה בפחות מכית תאמר במעילה שחייב
בה מיתה בפחות מכית ואמר ליה תנוהו דעתך שהנחת את דעתי
וא"ל מאי ניתוחא דרבה ורב ששת שדו ביה נרגא מאן שמעת ליה דאמר
הויד

צוה א"מ פ"י מהל'
תרומות הל' טו:
צו ב ג מ"ט הל' כ:
ד (מ"ט הל' טו):
ה (מ"ט הל' טו) מהל'
הל' טו:

רבינו חננאל

דאי ו' אלטרין חטא את
לוי כן חמץ בפסח מותר
בהנאה, אבל ר' עקיבא ור'
יוחנן בן גוריון אלטרין
כן עיקר יש לומר כי
כולהו סבירא להו חמץ
בפסח אסור בהנאה ובזו
מליץ. מאן דפטר סבר
לוי דמיס משלם וחמץ
בפסח און לו רמים לפיכך
פטור. ומאן דמחייב סבר
לוי מרה משלם ואע"פ
שאין לו דמיס כיון שהוא
אינו משלם אלא לפי
מרה חייב לשלם. ולית לן
לסבר כסא דר' יוחנן
כן נזיר לפי מרה משלם
כסריא ליה. דלמא לפי
דמיס משלם סבירא ליה.
וחמץ בפסח מותר בהנאה
סבירא ליה. דאי הכי הוי
ליה לרבי יוחנן בן גוריון
לאהוריו ור' עקיבא אף
חמץ בפסח יש לו היתר
שמן וצדא סניקה או
מריצה לפני כלבו, כי הכי
דמהר ר' אלטרין חטא.
אלא ש"מ לפי מרה משלם
סבירא ליה ש"מ. ת"ר אכל
כית חרומה משלם דלא
חומש, מיט דכתיב ורש
כי יאכל קדש בשגגה ורש
חמשתיו עליה, ואכילה
בכית אכילה היא. אבא
שאל אומר אינו משלם
עד שיהיה בה שוה פרוטה.
מאי טעמא דכתיב ונתן
לבקח את הקדש ואין נתינה
בפחות משהו פרוטה. ומה
אכל פחות מכית חרומה
משלם קרן ואינו משלם
חומש, ואוקימנא דלא
כאבא שאל, דאי אבא
שאל כיון דאית ביה שוה
פרוטה אע"פ דלא הוי
כית, ואמר רב פפא אפילו
חטא אבא שאל, אבא
שאל חרובי כפי שיהיה בו
כית ושוה פרוטה. איני
דאבא שאל לא מחייב
אלא אם יש בו כית.
והנמי אבא שאל אומר
כל שיש בו שוה פרוטה
חייב בתשלומין וכל שאין
בו שוה פרוטה אינו חייב.
אמר לו לא אמר שיה
פרוטה אלא לענין מעילה.
אכל לענין תרומה עד
שיהא בה כית. סבירא
להוהא (ולאבא שאל) לא
מחייב וכיון דמחייב ראי
אית ביה שוה פרוטה.
ואם איתא דאבא שאל
לא הוה מחייב עד דאית
כיה כית, כיון שיש בה
כית חייב הוה ליה למימר
ליה. ונלמא בחיובא
לרב פפא. ואף רב פפא
היה, דהניא נפש
כי תפועל מעל והנחא
למדין מקדשי ה' פוט
למדין שאינו סבירא קרבן.
ה"ל דין הוא ומה שאר
מצות מחייב בהן כרת
שטר המויד מקרבן, מעילה

שלא חייב בה כרת אינו דין שיפוטו בה המויד, לא אם אמרת בשאר מצות שכן לא חייב בהן מיתה כו'. וקשיא לי האי תנא, מעיקרא אלימא ליה כרת וילף מעילה שיהא במיתה מחייב כריתות בכל ומוציא, והדר פריך
זאמר בפעילה שחייב בה מיתה, מכלל שהמיתה חמירה מן הכרת, ושנינו לעולם כרת חמורה, וכי פריך בפחות מכית פריך דליתא בחייב כריתות ואתא במעילה שיהא במיתה, וילף חטא חטא חמורה, כתיב במעילה
ונפש כי תפועל מעל וחטאה בשגגה מקדשי ה', וכתיב בחיובא ולא חטא עליו חטא בחיובא אלא חלכו נזרחה.

